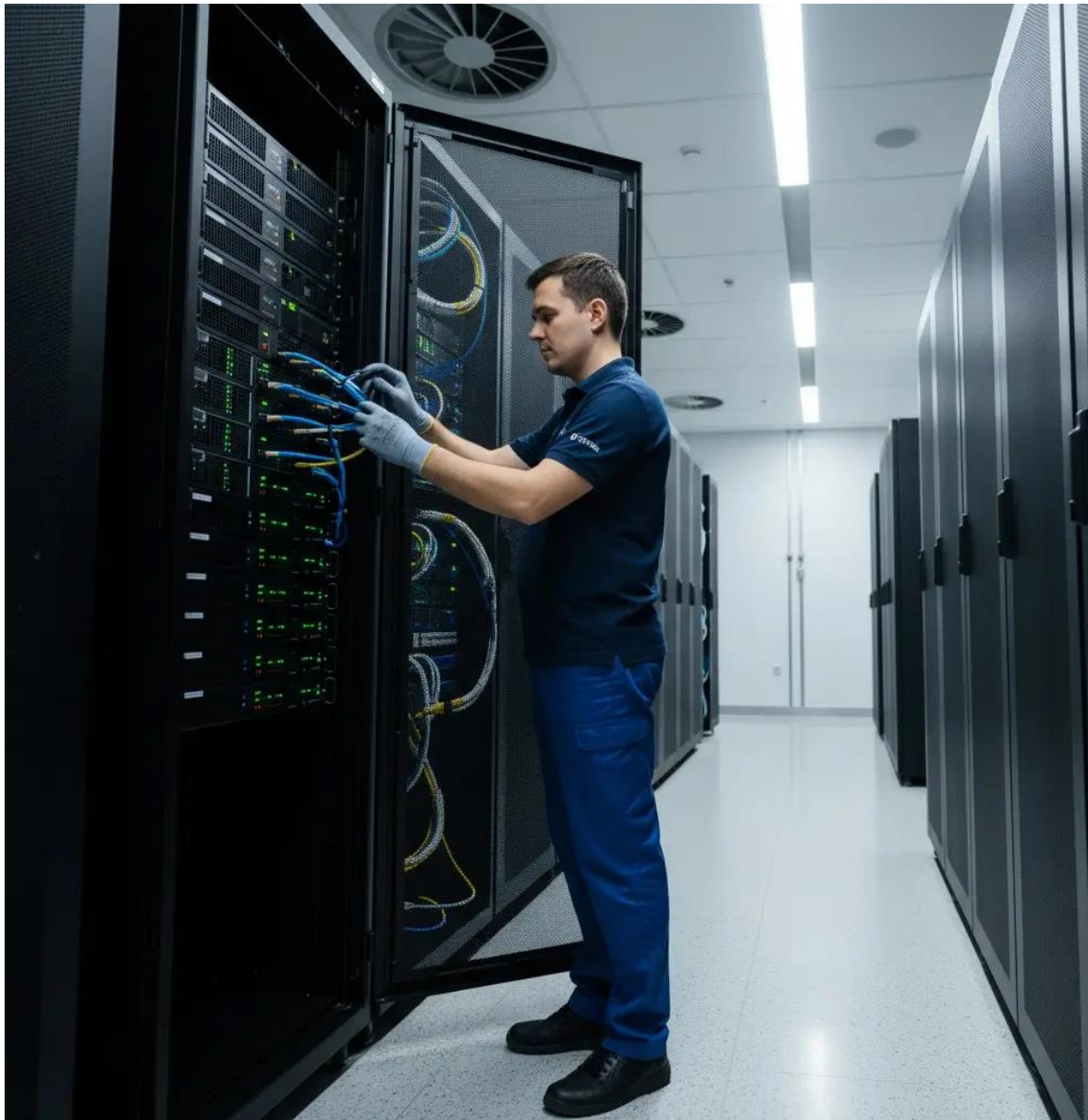

30 APRIL 2026

Datacenters hebben ruimte nodig, maar vooral vertrouwen

De vraag hoeveel ruimte datacenters in Nederland mogen krijgen, is actueler dan ooit. In een recent [artikel in Het Financieele Dagblad](#) (gratis te lezen) gaan DDA-directeur Stijn Grove en klimaatactivist en wetenschapper Guus Dix hierover met elkaar in gesprek. Op het eerste gezicht vertegenwoordigen zij twee uitersten in het debat. Grove benadrukt het belang van datacenters voor economie, digitale infrastructuur en geopolitieke weerbaarheid. Dix waarschuwt juist voor

ongeremde groei, extra energieverbruik en de klimaatimpact van een sector die volgens hem te veel wordt gedreven door expansie. Toch raken zij elkaar op één essentieel punt: Nederland mist een duidelijke visie op digitale infrastructuur.

En precies daar zit de kern van het probleem. Datacenters zijn niet zomaar gebouwen vol servers. Ze vormen de ruggengraat van onze digitale samenleving. Zonder datacenters geen cloud, geen digitale overheid, geen zorgsystemen, geen betalingsverkeer, geen AI, geen cybersecurity en geen moderne bedrijfsvoering. Maar juist omdat datacenters zo belangrijk zijn geworden, kan de sector zich niet langer verschuilen achter algemene uitspraken over innovatie, groene stroom of economische waarde.

De maatschappelijke weerstand tegen datacenters is niet uit de lucht komen vallen. Die weerstand is mede ontstaan doordat de sector jarenlang onvoldoende transparant is geweest over haar werkelijke impact. Er is te weinig real data gedeeld over energieverbruik, watergebruik, restwarmte, netbelasting en de daadwerkelijke benutting van IT-capaciteit. Daardoor is het debat steeds meer gevoerd op basis van sentiment, incidenten en wantrouwen.

Het voorbeeld van Zeewolde speelt hierin een belangrijke rol. De plannen voor een hyperscale-datacenter van Facebook maakten duidelijk dat een lokale beslissing grote nationale gevolgen kan hebben voor energiegebruik, ruimtebeslag en publieke acceptatie. Dat één gemeente zo'n besluit kon nemen zonder stevig nationaal kader, werd door velen ervaren als bestuurlijk onbegrijpelijk. Het was niet alleen een discussie over één datacenter, maar over de vraag wie bepaalt hoe Nederland zijn schaarse ruimte, energie en digitale infrastructuur inzet.

Grove heeft gelijk wanneer hij stelt dat Nederland en Europa digitaal relevant moeten blijven. In een wereld waarin de Verenigde Staten en China de digitale infrastructuur domineren, is het riskant om datacenters uitsluitend als energieprobleem te benaderen. Digitale soevereiniteit, cloudcapaciteit, AI-ontwikkeling en cybersecurity vragen om eigen infrastructuur. Maar Dix heeft eveneens een terecht punt wanneer hij stelt dat groei niet vanzelfsprekend als onvermijdelijk mag worden gepresenteerd. Niet elke workload heeft dezelfde maatschappelijke waarde. Een datacenter voor zorgdata, wetenschappelijk onderzoek of publieke dienstverlening is iets anders dan infrastructuur voor eindeloze sociale media, cryptomining of puur commerciële AI-toepassingen zonder aantoonbaar publiek belang.

Daarom moet de vraag niet zijn: willen we wel of geen datacenters? De betere vraag is: welke datacenters willen we, waar willen we ze, onder welke voorwaarden, en met welke maatschappelijke tegenprestatie?

Dat vraagt om nationale regie. Ruimtelijke ordening, energieplanning, digitale strategie en klimaatbeleid kunnen niet langer los van elkaar worden bekeken. Datacenters vragen

om stroom, water, glasvezel, ruimte en koeling. Tegelijk kunnen zij, mits goed ingepast, ook bijdragen aan energiehubbs, restwarmtebenutting, batterijopslag en investeringen in duurzame infrastructuur. Maar dat gebeurt niet vanzelf. Zonder duidelijke kaders blijft het risico bestaan dat datacenters vooral capaciteit claimen, terwijl de maatschappelijke meerwaarde onvoldoende zichtbaar is.

Daar komt het transparantieprobleem terug. De sector stelt vaak dat zij 100% groene stroom inkoopt en vooroploopt in energie-efficiëntie. Dat kan waar zijn, maar het is onvoldoende als die claims niet worden onderbouwd met vergelijkbare, controleerbare en begrijpelijke data. Groene stroomcontracten zeggen niet automatisch iets over lokale netbelasting. Een lage PUE zegt niet automatisch iets over nuttige IT-output. En duurzaamheidsambities zeggen weinig als de absolute energievraag sneller groeit dan de besparingen.

In een tijd van netcongestie, drinkwaterdruk en klimaatdoelen moet elke grote energiegebruiker kunnen uitleggen wat hij gebruikt, wanneer hij dat gebruikt, waarom dat nodig is en wat hij terug levert aan de samenleving. Voor datacenters betekent dit dat transparantie geen communicatie-instrument meer is, maar een voorwaarde voor legitimiteit.

De Europese rapportageplicht onder de Energy Efficiency Directive is daarom een belangrijke stap. Datacenters moeten meer informatie gaan rapporteren over energieprestaties, watergebruik, hergebruik van energie en andere duurzaamheidsindicatoren. Maar wettelijke rapportage alleen is niet voldoende. Als gegevens vooral geaggregeerd of op sectorniveau worden gedeeld, helpt dat beleidsmakers, maar niet automatisch gemeenten, omwonenden of netbeheerders die de lokale impact willen begrijpen.

De sector zou daarom verder moeten gaan dan minimale compliance. Publiceer real data over energieverbruik, piekbelasting, watergebruik, restwarmtebenutting, IT-efficiency en benuttingsgraden. Maak onderscheid tussen ontwerpwaarden en praktijkprestaties. Laat onafhankelijke partijen meekijken naar definities, metingen en rapportages. En koppel dat aan de vraag welke publieke of economische waarde de gebruikte capaciteit oplevert.

Dat is geen aanval op datacenters. Het is juist de route naar volwassenheid van de sector. Datacenters zullen alleen maatschappelijk geaccepteerd blijven als zij aantonen dat zij zorgvuldig omgaan met schaarse middelen. Niet met algemene beloften, maar met feiten. Niet alleen met technische efficiëntie, maar met maatschappelijke relevantie. Niet alleen door te zeggen dat zij belangrijk zijn, maar door zichtbaar te maken waarom, waarvoor en onder welke voorwaarden.

Nederland heeft digitale infrastructuur nodig. Maar Nederland heeft ook ruimte, energie, water en vertrouwen nodig. De toekomst van datacenters hangt daarom niet alleen af

van vergunningen, stroomaansluitingen en investeringskapitaal. Zij hangt vooral af van de bereidheid van de sector om openheid te geven.

Want wie ruimte vraagt in een schaars land, moet ook inzicht geven in zijn werkelijke impact. Datacenters hebben zeker een plaats in Nederland. Maar die plaats moet verdiend worden met transparantie, real data en aantoonbare maatschappelijke waarde.